

**Перший (бакалаврський)
рівень вищої освіти**

(51 кредит)

Блок «Українська мова для допитливих»

Історія українського правопису

(4 кредити)

2021 / 2024
навч. рік

Мета – сформувати наукове розуміння загальних закономірностей і тенденцій становлення українського правопису, відзначати особливості його розвитку від початку зародження до сьогодні, аналізувати сучасний стан і проблеми правописної системи в Україні.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти набувають знань

- про основні етапи розвитку українського правопису;
- найвідоміші правописні концепції та дискусії;
- конкретні принципи правопису.

Після завершення курсу студент уміє:

- аналізувати особливості мови писемних пам'яток різних періодів;
- інтерпретувати традиційні чи інноваційні мовні явища кожного з періодів творення української літературної мови;
- свідомо орієнтуватись у правописних концепціях сучасної української мови;
- виявляти ознаки різних правописних систем;
- уміти критично оцінювати доречність і коректність такої чи такої правописної практики.

Діалектна мова України.

Сленг. Жаргон (3 кредити)

2021 / 2024
навч. рік

Мета курсу:

- ознайомити студентів з основними поняттями української діалектології;
- поглибити знання про різні форми існування мови (діалектної і літературної) та їхню взаємодію;
- надати знання про територіальні діалекти української мови, їхні фонетичні, морфологічні, синтаксичні та лексичні особливості;
- сформуванати навички практичного аналізу територіальних і соціальних мовних явищ.

Після засвоєння курсу студенти знають

про діалектний поділ сучасної української мови; характерні фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні та фразеологічні особливості говорів української мови;

уміють

знаходити в діалектних і стилістично маркованих текстах відповідні акцентуаційні, фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексико-семантичні та фразеологічні риси; належним чином коментувати їх і визначати, до якого наріччя, говору, сленгу, жаргону належать аналізовані тексти; визначати, носієм якого говору української мови є мовець.

Власні назви України: типи й походження

(3 кредити)

2021 / 2024
навч. рік

Основні завдання курсу — вивчення українських власних назв, історії їх виникнення та функціювання в мові в різний час; установлення походження, дослідження мотиваційних чинників творення того чи того оніма.

Практичний контент:

- ознайомлення з базовими методами ономастичних досліджень;
- вивчення досвіду українських ономастичних шкіл;
- формування навичок етимологічного аналізу власних назв;
- вивчення типів власних назв.

Фразеологічний фонд України

(3 кредити)

2021 / 2024
навч. рік

МЕТА – сформуванню уявлення про фразеологічну систему мови, підготувати студентів до вивчення інших дисциплін лінгвістичного циклу шляхом оволодіння теоретичними основами мовознавства і формування навичок аналізу фразеологічного матеріалу.

Теоретичні знання:

- ❖ особливості типів фразеологічних одиниць (ФО);
- ❖ механізми семантичного розвитку ФО;
- ❖ типологія трансформацій ФО;
- ❖ критерії визначення обсягу фразеології.

Практичні навички:

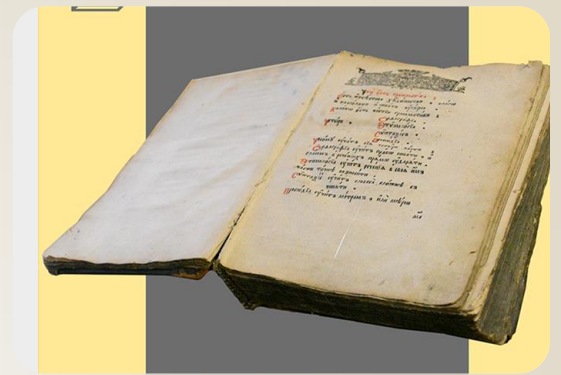
- ❖ робити аналіз фразеологічного значення;
- ❖ визначати основні фразеологічні шари української мови за походженням;
- ❖ визначати стилістичну функцію фразеологізмів у тексті;
- ❖ визначати системні відношення у фразеології.

2021 / 2024
навч. рік

Історія походження одиниць української мови

(3 кредити)

Мета – ознайомити з теоретичними основами й практичними аспектами вивчення етимології й еволюції слів сучасної української мови.

Унаслідок вивчення історичної граматики студент має

знати:

- особливості генези й історичного розвитку окремих груп слів;
- тенденції еволюції словникового складу української мови (підстави виходу з ужитку й зміни значення окремих слів);
- причини й шляхи запозичень слів;
- особливості походження власних назв;
- формування значень фразеологічних одиниць;

уміти:

- здійснювати етимологічний аналіз слів і фразеологічних словосполучень сучасної української мови;
- пояснювати походження окремих чужомовних власних і загальних назв;
- застосовувати елементи етимології для забезпечення письмової грамотності, зокрема для правопису іншомовних слів;
- користуватися етимологічними словниками для з'ясування походження слів для розширення й поглиблення знань як у галузі лінгвістики, так і у сфері історії, географії, літератури, культури;
- використовувати інформацію щодо походження слів у професійній діяльності.

Культура українського мовлення

(4 кредити)

2021 / 2024
навч. рік

Формування ґрунтовної мовно-комунікативної бази, заснованої на вмінні вільно послуговуватися нормативною національною мовою в усіх її стилях у письмовій та усній формах; набуття навичок володіння мовними засобами, мовленнєвим етикетом, опанування техніками впливових можливостей слова та віртуозного художнього мовлення.

Практика перекладу

(3 кредити)

2021 / 2024
навч. рік

Мета викладання навчальної дисципліни:

- теоретичне осмислення перекладацької діяльності та формування професійної компетенції перекладача;
- формування базових і спеціальних складових перекладацької компетенції, під якими розуміємо сукупність знань, умінь і навичок, що дозволяють перекладачеві успішно вирішити професійні завдання.

Навчальна дисципліна формує такі знання:

- теорія і практика перекладу;
- сутність процесу усного й письмового одностороннього та двостороннього перекладу;
- соціальні конвенції (правила ввічливості, норми, що регулюють стосунки між поколіннями, статями, класами та соціальними групами);
- особливості перекладу одиниць різних мовних рівнів;
- специфіка перекладу різних за стилем і жанром текстів;
- роль професійного перекладача й принципи професійної діяльності.

уміння:

- сегментування тексту для перекладу;
- застосування ефективних прийомів перекладу відповідно до типу одиниць і комунікативної мети вихідного тексту;
- добір мовних засобів з огляду на стильові характеристики вихідного тексту;
- граматично правильний переклад різнорідних конструкцій;
- розпізнавання імпліцитного в тексті;
- анотативний та реферативний переклад.

2021 / 2024
навч. рік

Проблемні питання морфології української мови (3 кредити)

Опанування теоретичними знаннями й практичними навичками вирішення складних проблем *морфології* – необхідний складник фахової підготовки вчителя української мови й літератури, філолога.

Успіх використання знань з морфології залежить від умінь безпомилково встановлювати межу між мовними явищами в синхронії й діахронії, визначати мотиваційні відношення, вирізняти частини мови за сукупністю семантико-граматичних ознак, відстоювати обраний погляд на частиномовну віднесеність морфологічних одиниць.

КОМУНІКАТИВНА ЛІНГВІСТИКА

2021 / 2024
навч. рік

Навчальна дисципліна передбачає теоретичне й практичне оволодіння основами комунікативної лінгвістики, формування в студентів системи сучасних лінгвістичних, прагмалінгвістичних та соціокультурних знань про структуру, закономірності та явища мовної і міжмовної комунікації.

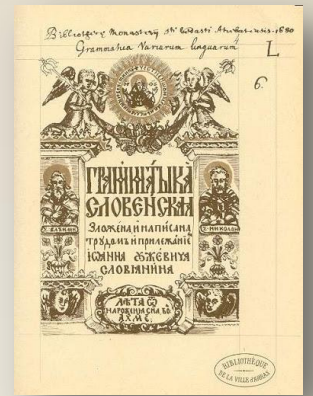

Інтелектуальний кейс:

- знання загальних законів комунікації;
- знання специфіки комунікації залежно від умов (соціальних, культурних тощо);
- розуміння закономірностей взаємодії мовних і позамовних засобів комунікації;
- усвідомлення закономірностей породження і сприйняття мовлення в різних комунікативних умовах;
- розуміння причин комунікативних невдач;
- знання методів дослідження мови й ресурсів інших семіотичних систем у процесах комунікації.

2021 / 2024
навч. рік

Історія граматичних одиниць української мови (5 кредитів)

Покликана сформувати в студентів-філологів систематизовані знання про становлення й розвиток граматики української мови, розуміння складних історико-лінгвістичних явищ та позамовних факторів, що впливали на вибудовування граматичної системи української мови; підготувати майбутніх фахівців до коментування історико-лінгвістичних явищ у процесі викладання української мови

Унаслідок вивчення історичної граматики студент має **знати:**

систему граматичних класів слів давньоукраїнської мови, характеристики фонетичних, морфологічних, синтаксичних та семантичних змін, що відбуваються на певних етапах розвитку мовної системи, основні прийоми історичного коментування, реконструювання граматичних процесів і явищ.

Уміти визначати причини, які зумовили зміну граматичних форм і сутність граматичних значень та використовувати історичний коментар на заняттях з української мови.

Проблемні питання синтаксису української мови (3 кредити)

2021 / 2024
навч. рік

Навчальна дисципліна передбачає формування в студентів-філологів систематизованих наукових знань про традиційні й нові підходи щодо класифікації синтаксичних категорій і синтаксичних одиниць; опанування закономірностей і тенденцій розвитку сучасної мови не лише на рівні лексики та фразеології, а й усвідомлення теоретичних та практичних засад творення синтаксичних одиниць, формування навичок застосування їх у різних умовах спілкування.

У результаті студент засвоює

- дефініції основних наукових термінів;
- класифікувальні ознаки синтаксичних одиниць;
- види й засоби синтаксичних зв'язків;
- типи семантико-синтаксичних відношень;
- складники структурних схем;
- правила вживання розділових знаків;

уміє

- розрізняти синтаксичні одиниці;
- будувати структурні схеми;
- визначати засоби синтаксичного зв'язку, семантико-синтаксичні відношення;
- робити повний синтаксичний аналіз;
- розставляти та пояснювати розділові знаки.

Поетика граматичних одиниць

(3 кредити)

Мета – ознайомлення студентів з прагматичними аспектами функціонування граматичних одиниць у мовленні, специфікою їх уживання в комунікативних ситуаціях з урахуванням взаємодії комунікантів

Інтегровані знання:

- становлення й розвиток прагматики граматики;
- особливості репрезентації прагматичних смислів граматичними одиницями;
- екстралінгвальне й лінгвофілософське підґрунтя формування й розуміння дискурсивного значення граматичних одиниць;
- закономірності формулювання правил уживання граматичних одиниць для вираження прагматичних смислів і трактування закономірностей їхнього тлумачення;
- умови успішної інтерпретації граматичних одиниць у комунікативному процесі.

Гендерна лінгвістика

(3 кредити)

2021 / 2024
навч. рік

Метою вивчення є ознайомлення студентів філологічних спеціальностей з основами гендерних знань і досліджень, реконструкція гендерних стереотипів, формування в студентів егалітарного мислення, яке б могло допомогти уникнути гендерної асиметрії в суспільстві, виховання в студентів гендерної чутливості, а також формування в майбутніх вчителів навичок застосування гендерного аналізу при вивченні філологічних дисциплін і в навчально-виховному процесі в школі.

Знати:

- проблеми та перспективи гендерних досліджень в Україні та світі;
- поняття й визначення гендерної лінгвістики;
- варіативні методики гендерних знань у лінгвістиці.

Уміти:

- використовувати гендерний підхід в суспільно-гуманітарних науках;
- застосовувати навички гендерних знань у майбутній професійній діяльності;
- сприяти подоланню гендерних стереотипів та формуванню гендерної культури.

АРХІВОЗНАВСТВО (3 кредити)

2021 / 2024
навч. рік

Ознайомлення студентів філологічної спеціальності з основами архівознавства як невід'ємної частини духовного життя суспільства, державного будівництва і управління, чинника збереження історичної пам'яті, культурно-національного відродження українського народу; формування в майбутніх філологів і фахівців видавничої справи навичок застосування архівознавчих методик на практиці при вивченні філологічних дисциплін та у видавництві освітніх видань.

ІНТЕГРОВАНІ НАВИЧКИ

- ❑ закономірності становлення й розвитку архівної справи,
- ❑ сучасні проблеми архівознавства як наукової системи,
- ❑ наукові принципи роботи з документами,
- ❑ експертиза їх цінності, класифікація,
- ❑ зберігання, технології опрацювання,
- ❑ організація користування документами.

2021 / 2024
навч. рік

Стилїстика української мови (5 кредитів)

Мета викладання навчальної дисциплїни

- вивчення стилїстичної системи української мови в її довершенїй, полїфункцїйнїй формї;
- засвоєння основних понять теоретичної й практичної стилїстики;
- оволодїння стилїстичними нормами лїтературного мовлення;
- вироблення чуття естетики мовлення, умїння вдосконалювати власне слово й стежити за мовленням інших.

У результатї оволодїння знаннями з курсу студенти матимуть навички

- виявлення процесів і тенденцїй розвитку стилїстичної системи української мови;
- стилїстичної характеристики фонетичних, лексичних і граматичних засобів української мови;
- семантико-стилїстичного аналізу текстів;
- редагування текстів, виявлення й виправлення вїдхилень вїд стилїстичних норм;
- правильного й творчого використання на практицї лексичних, орфоепїчних, граматичних норм лїтературної мови залежно вїд мети спїлкування;
- вїдбору українських мовностилїстичних засобів для повноцїнної й ефективної передачі вїдповїдної вїформацїї;
- перекладу рїзножанрових текстів.